Ч. 129. Чернівцї, пятниця дня 29. жовтня (11. листопада) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Просимо наших довжників безпроволочно вирівнати свої залеглости!
Адміністрация „Буковини“.

Полїтичний перегляд.

З'їзд руских послів.

Дня 7. листопада відбула ся у Львові нарада руских послів Галичини і Буковини, в якій взяли удїл пос. Романчук, Олесницкий, Барвіньский, Кос, Остапчук, Старух, Гурик, Богачевский, Король, Барабаш, Глиджук, Єфинович і Охримович, а також др. Стефан Смаль-Стоцкий, Пігуляк, Ник. Василько і Левицкий. (Посли Малик і Калитовский не могли виїхати ізза урядових занять). Предметом нарад було теперішне положенє Русинів і їх становище супроти правительства. Однодушно сконстатовано, що положенє Русинів в Галичинї не поліпшило ся а корректне поведенє правительства супроти Русинів на Буковинї не дає ще приводу до зміни становища руских послів в парляментї. Їхню тактику признано справою парляментарного заступництва. Вибрано також комітет, якому поручено зредаґувати мемориял про положенє і бажаня Русинів, який би підписали всї посли. Отсей комунїкат буде оповіщений печатно.

Вибори в Сполучених Державах.

Президентом Сполучених Держав вибрано в друге Рузвельта визначною більшостию голосів, голосувало 14 мілїонів виборцїв. Демократичний контркандидат Паркер переслав єму безпроволочно по виборі свої ґратуляциї. Нововибраний президент видав проклямацию з подякою, в якій заявляє, що більше кандидувати вже не буде.

Буковиньский сойм.

(Конець 13-го засїданя.)

З черги реферував пос. Сімйонович справу **знесеня рільничої школи:** Високий Сойме! Після справоздань дирекциї рільничої школи мало від р. 1871 до 1901 окінчити ту школу 243 учеників. З тих посьвятило ся тільки 131 учеників заводови рільничо-лїсничому, між ними 35 чужоземних абсольвентів, так що лиш 96 буковиньских абсольвентів входять в рахубу, але також з 96 абсольвентів посьвятило ся тільки 30 заводови рільнич. В протягу 30 лїт випродукувала отже господарско-рільнича школа із загального числа абсольвентів тільки 12·34% господарів, так що пересїчно припадає на рік тільки один господар. Наколи порівнаємо успіхи сеї институциї з коштами удержаня, котрі без огляду на ренту недвижимостий виносять річно звиш 50.000 корон, то дійдемо до того результату, що образоване одного господаря коштує край 70.000 кор. Вправдї 18 практикантів лїсничих і 12 економів окінчило рівнож ту институцию, однак сей успіх мають також низші господарскі школи і школа практикантів лїсничих в Францталю. Послїдних 30 абсольвентів не можна отже втягати в рахубу що до успіхів сеї институциї. З виказаних 30 абсольвентів позістає тільки трьох. Референт поставив внесенє, домагаючись від видїлу краевого, аби він застановив ся над відповідною реорґанїзациєю рільничої школи, і щоби із дотичних зарядженъ здав соймови звіт в слїдуючій соймовій сесиї.

Над сею справою розвинула ся оживлена дискусия, в котрій взяли участь посли Фльондор і Волчиньский. Посол Ляндвер домагав ся, щоби замість господарско-рільничої школи заложено заведенє плеканя насїня і хемічне заведенє для розслїдженя артикулів споживних.

Дотичні внесеня комісиї адміністрацийної принято більшостию голосів.

В справі внесеня посла д-ра Волчиньского і тов. про **безплатне щеплене худоби** ухвалено по рефератї пос. Сімйоновича: 1. візвати правительство, аби оно приказало повітовим ветеринарям, щоби они в тих місцевостях, де книгосуш звичайно появляє ся, безплатно щепили худобу сїльского населеня. 2. Візвати видїл краевий, аби постарав ся о потрібну сировицю до щепленя із краевих гроший.

В справі **шутрованя доріг** вносить реф. Сімйонович іменем ком. адм. щоби, візвати правительство, аби давало в аренду громадам шутроване доріг державних, а краев. видїл доріг повітових із вільної руки по цїнї фіскальній розуміє ся, коли они о те будуть дбати. Справу **зрівнаня урядників краевих із державними та признанє урядникам краевим дорожняних додатків** порішено після внесеня тогож таки референта в той спосіб, що візвано краевий видїл, аби він виступив в найблизшій сесиї із готовими внесенями в сїй квестиї.

Відтак приступлено з черги до дуже важної справи **украевленя доріг**. Референт комісиї комунїкацийної посол Сімйонович підніс, що наколиб втягнено місто Чернівцї також до заплаченя коштів в цїли украевленя повітових доріг, то се булоб великою полекшою для поодиноких повітів. З другої сторони однак не дасть ся заперечити, що се було би великим тягарем для міста Чернівцїв, які на украевленю повітових доріг зовсїм не мають нїякого інтересу, тим більше що удержанє власних доріг в містї (77 км.) виносить річно 175.000 кор. Щоби тому зарадити, булоб найпрактичнїйше загальну податкову суму краю і столицї Чернівцїв відповідно розложити і означити відповідний процент розложеної належитости. Через украевленє доріг потрібний очевидно окремий технїчний персонал. Усї, які будуть мати заняте при тім, стають краевими урядниками. Новий закон має стати правосильним 1. сїчня 1906 р.

В тій справі забрали ще слово посли Відман і Штравхер і заявились против того внесеня. Посол др. Гальбан заявив ся зі свого становища против того внесеня і при тій нагодї повитав як заступник Вірмено-Поляків дуже тепло мир, який запанував в теперішній соймовій сесиї.

Коли ще в тій справі промовили посли Волчиньский і Лянґенган, забрав голос посол Николай Василько: Висока палато! Становище „Вільнодумного Союза“ в тій справі є однодушно спрецизоване і приписане всїми крім заступників міст. Наколи приглянемо ся комунїкацийним відносинам теперішности, то знайдемо всюди удержавленє і украевленє доріг. Очевидно зі зміною краевих заступників, відповідно до новійших вимог, наступає також украевленє комунїкацийних відносин в краю. Наколи перейдемо до наших відносин і звернемо увагу на інтереси населеня, то ті дручки які стають перепоною для бідних людий, що не маючи анї сотика раді би продати на ярмарку кілька яец або курку, очевидно мусять зникнути. Задля того розуміє ся само собою, що ми заявляємо ся за украевленем доріг і що ми не можемо згодитись на арґументи, які подали заступники міста, бо ті арґументи міг кождий заступник міста подати. Бесїдник вносить, аби принято проект комісиї. (Живі признаня.)

Проект ухвалено 15 голосами против 11.

Після реферату посла Скедля в справі шкіл для меньшостий ухвалено внесенє: „Взиває ся ц. к. правительство, щоби оно дальше продовжало переміну мішано язикових шкіл в одноязикові, яке в послїднім часї зарядила була шкільна власть. Відтак по рефератї д-ра Скедля і відповідній промові през. др. Бляйлебена ухвалено внесенє посла Гальбана і тов. в справі побільшеня числа полїтичних урядників і внесенє посла Калитовского і тов. в справі заложеня староства в Заставній.

Др. Осип Маковей.

Григорій Воробкевич.

(Конець).

21. марта 1868: „До сихъ нещастнихъ Горошівцївъ ніяка вість не доходитъ и я жію якъ пустинникъ. Люди, правда, вкругъ мене, але я їх (а) они мене не розуміютъ, а моє житіє самотне ци жалібне на всегда. Кобимъ хоть мігъ здоймити ся до поетичиского співу, співавъ и писавъ бимъ; чую в собі тліющій поетичиский вогонь, та що съ того, положеніє моє Горошівске такъ ми бриткимъ стало, що тілко за перо возьму, заразъ записую мою журу та матеріальні інтереси, а пісні и мисли красні дасть Бігъ.“

Виконати свій намір: працювати для руської лїтератури міг Григорій тілько у Львові, куди він перенїс ся на місце сьвященика при православній церкві в червни 1868 р. і перебув до кінця місяця лютого 1870. року. Перенїсши ся з горошівскої „пущі“ до Львова, він, як видно з його дїяльности, під впливом львівської громади Русинів значно віджив; але і тут склали ся відносини для него нещасливо: від часу до часу мучила його тяжко рана; довго жив у великих недостатках з причини недбалости черновецької консисториї, що не присилала платнї; хтось його очорнював у сїй консисториї, так що та називала його інтриґантом і аґітатором і до того мучила його тяжко самота і нудьга, котру знову розганяв лєктурою і відвідуванєм театру. В дневнику і в листах до брата з того часу читаємо нераз цїлі уступи, повні крайної розпуки: так і видко розбиту душу хорого чоловіка. Він і сам рефлєктує себе 1. сїчня 1870: „Oft staune ich über meine Consequenz in der Selbstquälerei“ — і сам признає ся, що нїгде не найде вдоволеня та покою.

Не диво, що такий песиміст не міг зжити ся і зі Львовом. Не подобало ся йому і місто і польска надутість. Не подобали ся і Русини, між котрими не міг найти приятеля. Вони були чемні, але більш нїчого. „Es ist sehr wenig an dem ganzen Ruthenentum in Galizien“ — так писав він до брата в марті 1869 по концертї на честь Шевченка. І майже перед самим виїздом зі Львова, 17. грудня 1869, не змінив своєї гадки про львівску громаду: „Я тут пристаю мало з ким, але й ті мають мене за поважного і строгого Катона; се мене врештї й тїшить, бо я не стрітив тут нїкого, що заслугував би на правдиве довірє. Тут не достає сего властивого товариского елєменту, для котрого тяжко найти назву; маю на думцї змисл до товариского житя без усякого інтересу, невинні розривки, жарти і т. п. — Ти вже зрозумієш, що я думаю. Зійдеш ся з Поляком, то мусиш усе польске хвалити, инакше неможлива всяка дальша розмова. Зійдеш ся з Русином, зараз питають ся тебе, до котрої партиї належиш, чи до українскої чи до москвофільскої, а нарештї жадають, щоб ти доконче написав кілька лихих поезий, бо вони будуть дуже гарно виглядати в Правдї або деінде. А що до львівских Нїмцїв, то їх національні прикмети зовсїм перемішали ся, — вони як ті монети, що довго ходять між людьми, стерли ся і затратили своє лице.“ Так характеризував Г. В. Львовян.

Про лїтературні занятя Г. В—а у Львові найбільше довідуємо ся з єго листів до Олекс. Барвіньского, котрий, як чоловік, що зичливостию, помочию і доброю порадою видобув богато творів від обох Воробкевичів, справдї прислужив ся й їм і нашій лїтературі. Однак без сумнїву тяжше дїло мав О. Барвіньский з Григорієм, нїж з Ізидором Воробкевичем. Григорій, як був песимістом у всїм, так скептично дивив ся і на свою лїтературну роботу. Він би то й хотїв звати ся „руським сьпіваком“ (пор. поезиї, ст. 44), він має троха і віри в себе, він під добру хвилю і складає вірші; але ще частїйше оправдовує ся: Я не родив ся на поета, я лїпше не буду писати, я віршомаз, я не знаю мови і т. п. Уступ з одного листу, ще з Горошівцїв, покаже нам сї єго сумнїви:

Горошівцї, 1. р. марта 1868.: „Знаєте, Добродію, що розказують за Іксіона и єго колисо гдесь тамъ въ Тартарі, а то я также в подібнімъ положенію знаходився ажъ до теперь, прочитавше ваше друге віжливе и дружеске писаніє, ажъ до теперъ, кажу, и знову ємъ долженъ вамъ написати: не встані я бути поетомъ або літератомъ руськимъ и благаю васъ, не смотрити въ мені нічого більше, якъ тілко человіка желающаго добра и просвіти народу своєму. А важивъ я, важивъ, нічь и день писавъ и мазавємъ и знову писавъ и числивъ вірши и читавємъ приміри (Шевчинка, Куліша и др.), тішивъ и смутивъ ємся, возбудивши въ памяти золотіі дни юности моєй и горе моє, нанесенне другими и ще більши такі мною самимъ — коротко сказати, котивъ ємъ колисо Іксіонове на гору, а оно все такі на половині дороги назадъ въ долину, въ багновину, въ прозу житя втікало — та nascitur rediculus mus.“

Яке велике було се недовірє Григорія до себе, то видко по тім, що по виїздї зі Львова, коли переписка з О. Барвіньским майже устала, він справдї не богато вже написав ледви кілька віршів, тай то не замітних. Так Львів, мимо своїх неприязних обставин все таки сприяв Григорієви при писаню: тут він богато читав і цїкавив ся більше руским житєм.

З побуту у Львові треба ще записати, що черновецка консистория жадала від Гр. В—а написаня руского букваря. І він і Осип та Олекс. Барвіньский займали ся уложенєм сего букваря — та мабуть не докінчили.

Вернувши зі Львова, став Григорій В. спірітуалом при православ-

Відтак роферував ще пос. Пігуляк в справі зачисленя дороги із Добринївців до Мосорівки до катеґориї доріг повітових і в **справі знесеня рогачок**. Відтак реферував пос. Лянґенган частину справозданя вид. кр. про краєві дороги, др. Ончул про **службові відносини громадских секретарів**, а пос. Лянґенган про внесене посла Гальбана в справі телефонічного полученя між Чернівцями а Віднем.

По сїм по промовах краєв. маршалка бар. Юрія Василька, през. краю Бляйлебена, заст. краєв. марш. і пос. д-ра Авр. Ончула замкнено засїдане а заразом і соймову сесию.

Як ширять ся ґазети і просьвіта у иньших народів?

Ґазети — то учебники для підрослих і старих. Через ґазети ширить ся наука межи підрослими і межи старшими. Народна просьвіта зависить від того, як ширять ся ґазети між народом.

У других народів виходить дуже багато ґазет. От приміром у Відни або в иньшім більшім місті виходить від рана до вечера майже кождої години сьвіжа ґазета. Є в тих містах багато людий, котрі живуть виключно лише з того, що затрудняють ся продажию ґазет. Они розміщують ся з пакунками всїляких ґазет під пахою по всїх улицях міста і продають ґазети прохожим людям. Лише коли якась ґазета надрукуєть ся, біжить продавець ґазети до друкарнї, купує 60 до 100 екземплярів тої ґазети і вертає ся з ними назад на своє місце на улицю. Коли пройти ся по улици в великім місті, то видко на кождім розї дороги, на кождім місци, де більший здвиг людий, при кождій стациї електричних возів одну або дві особи, що мають при собі більший пакунок ґазет, котрі они показують прохожим людям і продають по 4 або 6 сотиків. Ґазети розбирають прохожі дуже радо, бо они тано коштують, а вже найбільше розходить ся тих ґазет, коли пішла в місті чутка про якусь цїкаву вістку.

Таких сотикових ґазет розходить ся дуже багато по містах, але й багато їх розсилають в села і меньші міста. Адмінїстрация тих ґазет має своїх продавцїв також і по селах і меньших містах. На імя тих продавцїв посилає адмінїстрация тілько екземплярів, кілько они в місті або селї продати можуть, а они розносять їх відтак по хатах тих людий, о котрих гадають, що ті не пожалують дати сотиків два або чотири за ґазету, з котрої можуть щось корисного вичитати.

Чим більше екземплярів продасть ґазетний продавець, тим більшу користь має він з того, бо згода межи продавцем і адмінїстрациєю ґазети є така, що продавець дістає на 10 заплачених екземплярів 2—3 екземплярі даром, котрі він також продає але гроші бере собі, бо то єго зарібок. За одну годину може продавець легко продати з 100 екземплярів і заробити таким способом з корону.

(Конець буде).

Відповіди краєв. президента на інтерпеляциї.

(Дальше).

На соймовім засїданю із д. 25. жовтня с. р. внесли посли Н. Василько і тов. інтерпеляцию спрямовану до мене в справі уконституованя ради громадскої у Вікнї, на яку я позволю собі відповісти в отсей спосіб:

Нові вибори до ради громадскої у Вікнї відбули ся 8. жовтня 1903.

Проти них внесли рекурс Михайло Ґереля і тов., який краєве правительство по переведенім слїдстві полагодило рішенем із 1. мая 1904 Ч. 31.458 в той спосіб, що зачіплений вибір потверджено анулюючи вибір із Ш. кола, який впав на Василя Палїя, Николая Ґельмича, Калїкста Ґрамского, Василя Гоника і Василя Щура, а проклямуючи вибір членами ради громадскої із Ш. кола Івана Бажаньского, Івана Ґелмича, Семена Стефюка, Николая Топонюка, Олекси Бабуха і Василя Лазоряка.

Отсе рішенє подало до відомости кіцманьске староство вікнянському урядови громадскому д. 9. мая 1904 Ч. 13.843 а рівночасно розпорядило як найшвидше переведенє вибору громадскої старшини. Відповідно до сего розпорядку повідомив Василь Лазоряк, як мнимо найстарший член нововибраної ради громадскої кіцманьске староство донесенєм de praes. 4. червня 1904 Ч. 16.685, що вибори громадскої старшини розписано на 9. липня.

Поданєм de praes. 6. червня 1904 Ч. 16.796 отже ще перед визначеним речинцем виборів звернув ся уряд громадский у Вікнї до кіцманьского староства, щоби вибори нової старшини громадскої відрочити аж до появи рішеня адмінїстрацийного трибуналу на зажаленє, яке внесли деякі особи, елїміновані із ради громадскої проти висше цитованого рішеня краєвого правительства.

Сего домаганя староство рішенєм із 7. червня с. р. Ч. 16.796 не увзгляднило, полишаючи 14 день часу на рекурс. Так само відкинуло також і краєве правительство подібну просьбу Василя Палїя і тов. рішенєм із 8. червня с. р. Ч. 16.825.

Отсе послїдне рішенє подало кіцманьске староство до відома.

Тимчасом вибір старшини громадскої розписаний Лазоряком на 9. червня с. р. не міг відбути ся раз тому, що повстали сумнїви про те, чи скликуючий Василь Лазоряк є справдї найстарший член нововибраної ради громадскої а по друге й тому, що не зібрала ся відповідна скількість членів радних. Розпорядком із 12. липня с. р. Ч. 20.478 зажадало краєве правительство всїх актів дотично сеї справи, щоби їх передати адмінїстрацийному трибуналови.

Та вдоволити сему бажаню змогло кіцманьске староство аж 8. серпня 1904 Ч. 22.328 із сеї причини, що начальник громади у Вікнї передав виборчі акти черновецкому адвокатови др. Дутчакови ради зладженя названої жалоби для адмінїстрацийного трибуналу і можна їх було одержати аж по кількаразових урґенсах а в кінци через висилку післанця до Вікна і безпосередну інтервенцию у названого адвоката.

Щоби уконституованя заступництва громади, яке староству в місяци червни і липни в наслїдок інтензивної працї около виборів годї було перевести — не спинювати тепер через відосланє виборчих актів, задержало кіцманьске староство спис нових членів нової ради громадскої, у якім находив ся також наведений в інтерпеляциї Теодор Довголїс, що був вибраний до ради громадскої із виборчого кола.

Сей спис оказав ся однак в наслїдках о стілько невистарчаючим, що не звернено уваги на случай евентуального убутку якогось видїлового і на доповненє, яке в наслїдок того мусїло-б наступити.

І справдї наступив такий убуток д. 6. сїчня с. р. через смерть видїлового Тодора Довголїса і не можна було зарадити, бо про смерть названого довідало ся староство доперва тодї, коли вже давно відіслано акти виборчі до трибуналу адмінїстрацийного.

Коли іменно в наслїдок постанови староства в Кіцмани з д. 14. жовтня 1904 р. Ч. 20.162 визначено речинець уконституованя ради громадскої на 21. жовтня с. р., то про смерть названого радного Довголїса довідало ся староство доперва 19. жовтня с. р.

Староство додержало визначений речинець, приказуючи післанцем начальникови громади у Вікнї, щоби він в цїли уконституованя видїлу на місце помершого Довголїса запросив того, котрий в другій куриї виборчій з вибраних радних дістав найбільше голосів, припускаючи, що про се повинен знати начальник громади, а зглядно вибрані радні.

Також урядникови, якого виделеґовало староство в цїли уконституованя, приказано, щоби він на місце установив особу, яка мала-б вступити замість Довголїса і в той спосіб перевести уконституованє ради громадскої.

Переслуханє начальника і прибувших членів видїлу не довело до бажаної цїли. Коли отже годї було скомплетовати раду громадску, за-

---

ній семинариї духовній в Чернівцях; коли-ж єго поминули при обсадї місця ректора тої-ж семинариї, він зложив 1872. іспит на катехита і професора історії та ґеоґрафії і учив сих предметів у реальній школї. В Чернівцях перебув Гр. Воробкевич 11 років, саме час, коли у Рускій Бесїдї вели ся безнастанні суперечки поміж народовцями і москвофілами. Замітна річ, що при одній такій суперечцї на загальнім зборі 1875. Григорій В. виступив як рішучий прихильник руского народу і його мови, хоч і не перепер своєї гадки і верх у товаристві взяли москвофіли.[1]) Лїтературно не працював богато, хоч і відозвав ся на зазив Ол. Барвіньского кількома віршами, що були друковані 1877 в „Руській хатї“ (гл. поезиї, ст. 72—76).

З початком 1881. року Гр. В. дістав одну з найбільших буковиньских парохій, а то Топорівцї. Спершу був рад сїй новинї, але й тут показала ся небавом безрадність хорого і знеохоченого вдівця. І материяльно не дуже піддвигнув ся і душею не розвеселив ся. Робив свою службу сьвященичу, дбав про тверезість, читальню, збирав ся заложити громадский склеп та проте сумував на самотї. І так н. пр. 28. грудня 1881 писав він: „Мушу признати, що менѣ съ лѣтами все скучнѣйше стаєтъ — и гадка мене рѣдко коли лишаєтъ: Кто замкнетъ менї очи? Кто пожалуєтъ мене въ послѣднôй моєй слабости? Вѣдай чужіи тôлько, а може я и щырои пріязни въ нѣкого и не заслужилъ. Страшно мои лѣта минули — без всякои утѣхи майже для мене, — и менѣ ихъ не жаль, банно менѣ тôлько, що и при добрôмъ стремленію нѣчого не достигло ся, — гой, гой, кобы то можна все поправити, що ся сопсувало, но годѣ, прійдется приклонити голову свою як міліони другихъ без всякого слѣду — кобы также и безъ всякого нарѣканія“.

Дня 20. листопада 1884 р. приїхав Гр. В. до Черновець до свого брата, щоби — вмерти. Заболїв від своєї рани так, що страшно стало йому на самотї в Топорівцях. Мучив ся чотири днї і 24. листопада помер від затроєня крови. Скінчило ся житє чоловіка, що при своїм талантї в красших обставинах міг був справдї богато зробити.

Єго похорон відправив ся цїлком по волоски — такі часи були. Панотцї під проводом архимандрита Калиновского і Олиньского все правили лише по волоски. Так проповідував у церкві о. Калиновский цїлу годину і підчас цїлого походу на кладовище не було чути руского співу. Тілько коли один топорівский громадянин мав відвагу голосно сказати: „Ми тут прийшли — тай нїчого не розуміємо“, почав о. Гакман говорити рускі молитви. По молитвах знов промовив о. Калиновский по волоски, потім алюмни так довго сьпівали, поки нарід не розійшов ся, щоби нїхто зі сьвітских Русинів не промовив по руски. Так похоронили руского патріота, про котрого не лише інтелїґенция але й топорівскі селяни казали: „Не мали ми такого доброго панотця і не будемо мати“.[2])

Переглядаючи лїтературу спадщину Гр. В-а, ми не повинні прикладати до неї теперішню мірку, коли знанє рускої мови і поетичної форми так дуже поступило на перед. На 60-ті роки мин. стол. мова така, як у Григорія Воробкевича (особливо в поезиях) — се знак, що він богато начитав ся наших книжок і запамятав собі. Иньші, що кінчили такі самі школи, як він, писали в ті часи по руски просто страшно. Що до поетичної форми, то тут він мав свої погляди, з причини котрих навіть посперечав ся з редакторами „Правди“. „Бідний П(артицкий) втратив в мене весь кредіть, відколи вiступивъ так шорстко противъ ямбівъ и трохеївъ. П. може має правду, але и я упертій і ані рушъ шукати новихъ формівъ, — не всі ми Шевченки!“ — так писав Г. В. в серпню 1869. до О. Барвіньского. Справдї він не шукав нових розмірівъ і форм; найрадше вживав трохея і ямба та строфи, зложеної з чотирох рядків, винявши імпровізациї (як н. пр. на ст. 1, 12, 26, 46, 51), списані просто у першім настрою, без помаганя надати їм більше звязану форму.

Що до змісту поезий Гр. В-а, то видко в них передовсїм романтичний патріотизм 60-их років мин. столїтя. Як Федьковича і ще більше Ізидора Воробкевича, так і Григорія одушевляла або смутила історія України, а найбільше історія козацка. Шевченко і Кулїш були йому взірцем. Особливо Кулїшеві „Досьвідки“ мали великий вплив на него, так як і на Ізидора. Історичні „думи“ Григорія з часів побуту єго у Львові — то поетичне переповіданє історичних подій, дуже подібне манєрою до Кулїшевого. Із сих дум визначає ся буйнїйшим полетом і висловом поема „Берестечко“. О скілько-ж пізнїйше звернув Г. В. увагу на сучасне житє України, тут гарним сьвідоцтвом для него є поезия, викликана заборонюю нашої лїтератури в Росиї 1876 р. (Гл. с. б. 77). Гр. В-ич розумів добре, що по такій заборонї

Як повіє гнилий вітер з гнилої Вкраїни,
то покриють усе царство страшенні ру-
[їни,
бо забули, що з гнилизни зараза ви-
[ходить
і страшенними слїдами по всїм царстві
[бродить.

Сей вірш написаний в марті 1877 р., того самого року, коли в черновецкій Рускій Бесїдї рішили знищити книжки, прислані Драгомановим сему товариству, „яко неотвѣтныи для помѣщенія въ библіотецѣ общества“...[3]) Була як бачимо, велика ріжниця в поглядах тодїшних буковиньско-руских верховодів і Григорія.

Лїричні поезиї з часів побуту у Го-

---

[1]) Буковиньска Русь — Стоцкого, 262.

[2]) Дїло, 1884 ч. 134.

[3]) Буков. Русь — 263.

лишено уконституоване громадскої старшини.

Що поновне скликане нововибраної ради громадскої до уконституованя заряджено доперва 14. жовтня с. р., оправдує староство в Кіцмани тою обставиною, що в другій половині серпня перепроваджувано уряд до нового будинку, дня 15. вересня с. р. заряджено тимчасове перенесене одного урядника староства, тож урядники староства у місяци вересню були дуже заняті полагоджуванем найконечнїйших і непроволїчимих справ урядових, так що аж по довершеню їх можна було розписати вибір громадскої старшини в Вікнї по мисли §. 33 гр. орд. виб.

Тверджене, немов би почтмайстер Ґрамский своїм впливом на делеґованого урядника мав посередно вплив також на проволоку уконституованя, являє ся після зарядженого слїдства неузасадненим.

Делеґований урядник був іменно дня 21. жовтня 1904 в громадї Вікнї перший раз за час своєї дїяльности в полїтичнім повітї Кіцмань. Прибувши туди він від разу пішов до канцеляриї уряду громадского і доперва тодї, коли не можна було перевести уконституоване виділу громадского, уважав що може приняти запросини Ґрамского, якого пізнав доперва в льокали виборчім, а то тим більше, що Ґрамский занимає социяльну позицию, яка не полишає в нїякім сумнїві зносини з ним. Почтмайстер Ґрамский сповняє також як слїд свої службові обовязки, так що ц. к. дирекция почт і телеґрафів не мала ще доси причини бути невдоволеною із его сповнюваня службових обовязків. Продажию тютюну занимає ся справдї почтмайстер Ґрамский при помочи особи, яку як раз в тій цїли приняв, однак за дозволом ц. к. дирекциї почт і телеґрафів. Иньшими побічними запятями Ґрамский тепер вже більше не займає ся.

Наколи отже зі становища ц. к. староства в Кіцмани, залишене переведеня визначеного на день 21. жовтня с. р. уконституованя ради громадскої в Вікнї являє ся о стілько узасадненим, що укомплетоване ради громадскої, яке староство уважало конечним ще перед уконституованем по мисли §. 29 реґ. орд. виб., було в виду представленого повисше перебігу справи неможливе, то я є тої думки, що нововибрана рада громадска в Вікнї повинна була по мисли §. 32, уст. 2 реґ. орд. виб., після оповіщеня остаточного рішеня ц. к. правительства краєвого з д. 1. мая 1904, Ч. 31.458, приступити до вибору начальника громади, позаяк виборчий акт ради громадскої з хвилею, коли упливає пропадний речинець першого уступу §. 32 реґ. орд. виб., а зглядно з хвилею остаточного рішеня на евентуальні заміти є правно закінчений.

(Далї буде).

НОВИНКИ.

Чернівцї, 9. листопада 1904.

В честь вп. віцемаршалка краю і вп. руских послів відбудуть ся сеї суботи (12. с. м.) о 8. годинї вечером товариські сходини в черновецкім готелю „Централь“, на котрі Русинів і Русинок сим запрашають Черновецкі рускі товариства. Осібних запросин не висилає ся. — Сподїємо ся, що хто не зможе взяти лично участи, не залишить дати вислов письменно згл. телеґрафічно свого співудїлу в сїм комерсї.

Президент краєвий др. Бляйлебен відїхав в вівторок, т. є. 7. листопада до Відня в справах службових.

Рада громадска в Вижници іменувала маршалка краєвого бар. Юрія Василька і посла Николая Василька в признаню їхних великих заслуг почесними горожанами сего міста.

Посол др. Ончул голова „Вільнод. Союза“ відїхав в вівторок вечірним потягом до Берна. При тій нагодї зібрали ся на двірци численні приятелї і приклонники сего мужа, щоби з ним попращати ся. Прибуло звиш 600 учителїв і учительок, усї посли „Вільнодумного Союза“, маршалок краєвий бар. Юрій Василько і богато румуньскої і рускої інтелїґенциї. Посол Николай Василько передав панї Ончуловій гарну китицю цьвітів а відтак піднїс надучитель Дубенски в гарній промові здібности і заслуги д-ра Ончула і попращав его в імени черновецкої громади. Мужеский хор засьпівав пісню multi anni (многая лїта) а як вже потяг відїзджав залунали з тисячних грудий оклики „Se treasca“ „Hoch“ і „Славно“. Се віддавано честь характерному й незвичайно талановитому провідникови теперішної буковиньскої полїтики.

Бенкет у пос. Ник. Василька. В недїлю вечером приймав пос. Н. Василько із питомою єму ввічливостию у своїх елеґантних кімнатах усїх послів „Вільнод. Союза“, краєвого президента др. Бляйлебена, краєв. маршалка бар. Юрія Василька, сов. двору Фекете, секр. през. бюра Кешмана, сов. краєв. Захара і редакторів „Czern. Tgbl.“, „Buk. Post“ і „Буковини“. При шампанї привитав коротенько сам господар, передаючи слово голові „Вільнодумних“, др. Ончулови. Він пючи тост в честь краєв. президента згадав, що з хвилею его прибутя були ще у нас сумнїви чи не зайде яка зміна на гірше, однак дїйстність показала що иньше. Нинї між краєв. президентом а краєм є повне довіре і его заслугою є й те, що в соймі прийшло до порозуміня, через що мож було перевести тільки важних ухвал. Тепер доведено до згоди всїх наций, які місто себе поборювати повинні старати ся переганяти ся в успішнім мирнім трудї. Краєвий президент видимо зворушений дякує за те, як его принято, бо сюда прибув він в добрій воли служити краєви. Тут находить ся він не лиш як заступник свого шефа але як чоловік між добрими приятелями, які его в змаганях підпирають. На Буковинї мож гарно жити. Тут є деякі обставини красші чим на заходї. Свій тост грімко оплесканий піднїс краєв. президент на здоровле пос. Н. Василька і д-ра Ончула. Після сего тостував II. заступник голови „Вільнодумних“ пос. дир. Відман на честь краєв. маршалка, який своєю характдрностию і тактом також не мало причинив ся до злагодженя міжпартийного розвою. Бар. Юр. Василько пив знова здоровля президиї „Вільнод. Союза“ і голов національних клюбів. Тут промовив ще раз др. Ончул піднесячи тост в честь др. Смаль-Стоцкого, бо він своєю чеснотою, отвертостию і витревалостию довів до порозуміня Русинів із Румунами. Серед грімких оплесків випито сей тост а др. Стоцкий не лишив ся довжним відповіди на него, вказуючи на вороговане, яке тривало довгий час проти него, хоч він полюбивши Буковину, та будучи мужицким сином мусїв для буковиньско-руского селяньства працювати. Се уважано колись аґресивностию, але нинї і по румуньскім боцї є вже мужі як др. Ончул, що так само понимають публичну дїяльність як він і роблять єї основою нарад і на его честь на свою чарку. Після сего тостував пос. Василько на др. Кербера, кн. Гогенльоге і рад. двору Фекета, а пос. Левицкий на господаря, що причинив ся немало до згоди всїх народів, а се довело, що сей рік став такий урожайний на великі закони. Сей рік стане на довго не забутний. Після сего вніс ще пос. Василько тост на честь др. Скедля голови клюбу Нїмцїв, які так довго проти него ворогували. По відповіди др. Скедля та ще одній промові пос. Левицкого перейшли бенкетуючі до других кімнат на чорну каву, де ще довго, довго тривала невимушена гутїрка серед звуків прегарної румуньскої музики Топалї Дїміореску із Фокшан. Огся музика в „tricolor-ах“ в рускій хатї. Се найкрасший доказ, що у нас нема і слїду шовінїзму а за тим і символь міжнародного мира, який запанував тепер на Буковинї.

Товариство „Кружок укр. дївчат“ устроює в четвер дня 24. с. м. сходини з танцями в сали „Народного Дому“ на котрі, позаяк осібних запрошень до поодиноких Вп. осіб не висилає ся, запрашає ся отсею дорогою всї Хвальні Товариства і всю руску громаду. Вступ від особи 1 кор. Початок точно о 8. годинї вечером. — За виділ: *Олена Шкурганівна і Иосифа Маєрівна.*

„Січ“ на „Козацкій горі“ в Новій Жучцї отворено 8. листопада. Отворене відбуло ся дуже сьвяточно. Справоздане подаємо в „Рускій Радї“.

Черновецка управа руху желїзниць державних розписує конкурс на оферти що до переведеня ріжних робіт під задуману перебудову черновецкого двірця. Пляни будови мож переглядати в бюрах управи руху а також вносити туди оферти найдальше до 1. грудня 1904.

Збори мійского учительства відбули ся в недїлю дня 6. с. м. під проводом надуч. Крупки в мужескій школї при улици видїлу краєвого. На зборах рішено: 1. оснувати товариство черновецкого учительства, 2. ухвалено кандидатуру до ради мійскої дир. Каміньского, 3. ухвалено заяву довіря уступаючим радним др. Тумлїржови, др. Франкови, др. Скедлеви, др. Вендерови, др. Норстови, проф. Вольфови, дир. Леови, сов. рах. Телїманови і надсов. суду В. Ясеницкому за їх опіку над учителями і школами, впрочім порішено як найгорячійше їх попирати, колиб старали ся знова о мандати до ради мійскої.

До кваліфікацийного испиту для шкіл народних зголосило ся в Чернівцях небувале доси число, бо 120 кандидатів і кандидаток, а то 108 до повного а 12 до часткового испиту. До повного испиту зголосило ся 51 кандидатів і 36 кандидаток, що мають сьвідоцтво зрілости а 8 кандидатів і 16 кандидаток без матури. Испит розпочав ся дня 9. с. м. а потриває до 20. с. м.

При православній хлопячій школї в Чернівцях розписане по раз другий місце сталого підучителя з рускою, волоскою і нїмецкою мовою викладовою до 31. грудня с. р. з платнею 1200 корон і пятилїтними додатками. Пожадано було-б, щоб о се місце старав ся хоч один учитель-Русин.

Вечерницї в Вашківцях.

„Виджу: — хлопцї і дївчата,
Чепурненько одяглись,
вочка карі мов — пташата
нетерпячі вже у них...
Деж громадка ся збираєсь??“...
Як? і ти нїчо не знаєш???
Та то нинї рух, що страх!
Тям собі, це мають бути,
Вечерницї в Вашківцях.
А щоб ти се вже раз тямив,
Я по правдї ти вповім,
вечерниць таких не бачив
ти ще в сьвітї широкім!
Буде живий дневник перше,
й „Аморові postillon-и“,
напад і полон любови,
у турнїях, — у танцях!
Ах! Коби вже дочекать ся
вечерниць у Вашківцях“.

Таку пісню сьпівав в давній старинї якийсь славний поет француский чи американьский, — (я забув нехотячи его імя)... А ми додамо, що Видїл поробив великі приготованя, щоби вечерницї найвеличавійше випали! О год. 8-ій вечером стане виходити живий дневник під ред. д-ра О. Маковея, через цїлий час буде функциюновати „postillon d' amour“, музика з Глиницї. Вступ 2 кор. від особи, лише за запрошенем. Хто запрошеня не одержав через недогляд, зволить зголосити ся до д. Герасимовича, секретара тов. „Руска Бесїда“.

Пожежа в архіві. В брюксельскім архіві мінїстерства справ внутрішних і заграничних вибухла в суботу вечером пожежа. Значна частина архіву зпопелїла. В ночи огонь зльокалїзовано.

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

200 лїтний ювилей часописи. В суботу обходила 200-лїтний ювилей свого єствованя нїмецка часопись „Voss. Zeitung“. Саме 29. жовтня 1702. р. надав пруский король Фридрих I. книгареви Рідїґерови привілей на видаване „Berl. Zeitung“. Муж Рідїґерової внучки Фридрих Фосс розвинув часопись незвичайно і від него стала вона звати ся „Vossische Zeitung“.

Rusini. Під таким заголовком помістив п. Микола Левицький у фейлетонах 279—281 чч. фіюмского дневника „Novi list“, що є орґаном посла Бянкінього, довшу розвідку про нашу бувальщину та про невідрадні обставини, серед яких приходить ся жити нашому народови в поодиноких країнах. Інформоване ширших кругів про нашу долю, коли воно до того вірне і оперте на датах і цифрах — річ, за яку треба бути лише вдячним тим більше, що не легко добуває ся місце для таких статий по чужих часописях. Ось і ся статя має свою історию. „Пробуваючи послїдний рік в Терстї“ — пише нам єї автор — „мав я нагоду пізнати близше полудневих Славян, особливо Словінцїв і Кроатів і переконав ся, що вони по найбільшій части дуже мало, або й зовсїм не поінформовані про наш нарід і що нас силоміцю зачисляють до Великоросів. Отсе спонукало мене до написаня повисшої статї. Первісно вислав я свою статю до орґану д-ра Франка „Hrvatske pravo“, що виходить в Загребі. Однак др. Франк не уважав навіть за відповідне менї відписати, а не то друкувати статю. А із д-ром Франком то знова така история: як розпочала ся росийско-японьска війна, то він досить недвозначно, заявив симпатиї Японцям, за те панславістичні Кроати зробили проти нього демонстрацию, бучу і здаєть ся вибили йому навіть шиби. Опираючи ся на тій симпатиї до Японцїв, супонував я, що др. Франк з більшою симпатиєю віднесеть ся до української справи і видрукує мою статю. Тимчасом др. Франк потерпівши за Японцїв, мабуть не хотїв в друге наражати ся за Українцїв. Се так мимоходом кілька слів про окричану „славянську любов і взаїмність“... Потім удав ся я за посередництвом одного товариша-Кроата до редакциї „Novo-го list-а“ і головно його стараням завдячую, що статя видрукувана“.

рошівцях — переважно сьпіви про себе самого, виплив розчаровань, туги і самоти. Житє у Львові настроює його патріотично — і він уже до самої смерти мало що пише про себе в поезиях. Проте без сумнїву декотрі его лїричні поезиї, як „Калинонько, будь жичлива“ (ст. 45), мають на теперішні часи більшу вартість, як декотра его історична дума. Загалом у поезиях Гр. В-а видко его чутливе серце, его щирий патріотизм і добру волю послужити свому народови.

Крім нїмецких поезий, котрі чей недовго будуть чекати на друк, остала ся ще по покійнім недокінчена история православної церкви для середних шкіл, споре число проповідий і дневник. З сего дневника можна і треба буде колись надрукувати всї цікавійші місця про відносини панів до селян і положенє народу, про православну консисторию і ріжні особи, що заняли з часом видні місця на Буковинї, про житє у Львові, про родину Воробкевичів і и. В листах Григорія є також богато подібного материялу. І тілько тодї, коли буде спромога ті всї писаня подати до прилюдної відомости, покаже ся в повні симпатичний з кождого боку характер Григорія Воробкевича.

Чернівцї, в падолистї 1904.

Замітка: Поезия „Над могилою Василя Продана“ була друкована разом з поезиями Із. Воробкевича і Омеляна Поповича на картцї, яку роздавано на похоронї В. Продана. — Думка „Я загляну в гай зелений“ (ст. 86) не має дати написаня; але вона подібна до тих, що писані в 60-их роках.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Отсим подає до відомости що вже надійшли артикули осенні.

Обув. Склад ц. к. ґоудиярскої фабрики обуви Ф. А. Попера як також Чапека. Найбільший вибір ріжнородної обуви для панів, пань, і дітий. Черевики з Chevreaux, Corcalf, з телячої сатинованої шкіри і т. и. Черевики до ношеня дома і до турнованя. Все з найлїпшої сорти.

Товари футряні. Найбільший вибір дамских боа, як також всїлякого рода зарукавків. Послїдна новість. Шапки для хлопцїв, перскі кучми і иньші суконні шапки.

Товари зимові і вовняні. Правдиве Єґеровске і Д-ра Лямана біле, рукавички, огрівачі пульсів і колїн, огрівачі стїн, паньчохи правдиві вовняні, хусточки, онучі. чепцї і. т. и. для пань, панів. дївчат і дїтий.

Конфекция блюзок Ґольфа і камізельок для пань, панів, дїтий, дївчат, до того жакети і чепцї.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик капелюхів І. Г. Іта у Відни, і Осипа Піхлера і Синів в Ґрацу Борсолїна в Александриї. Найбільший вибір капелюхів Габіґа, найлїпших і найдешевших фабрикатів з фільцу, льодену, плїшу і т. п. в ріжних фасонах. Цилїндри і кляки після найновійшої моди

Шапки найновійшого фасону для пань, панів, дївчат, хлопцїв і дїтий.

Краватки і біле після найновійшої анґлїйскої моди. Сорочки мужескі, білі і в ріжних красках найлїпшого рода, модні ковнярики, маншети і хусточки до носа.

Артикули до польованя. Револьвери, рушницї найріжнороднїйшої конструкциї і амунїция. Кальоші і черевики до снїгу найлїпших виробів.

Артикули до подорожи, ташки з замочками або без них, валїзи, пуделка на капелюхи, пледи, мішочки на біле, парасолї, кошики на начине, нецесарія, коци і т. и. шкіряні товари.

Склад дамских і мужеских американьских черевиків незрівнаної якости виробу Гатгавая Зоуле і Гарінґтона в Бостонї.

AUSTRO-AMERICANA.

Австрийске сполучене акцийне кораблельно-перевозове тов. в Трієстї.

Правдивий пасажирский оборот до Америки через Трієст-Ню-Йорк.

Ґенеральна АҐЕНЦИЯ для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Ґольдлюст і Спілка

Чернівцї, ул. Палати краєвої 6.

Для провінций принимає ся аґентів.

44 (6—10 с. н.)

Оповістка.

Отсим маємо честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що отворили ми в Ринку під ч. 5 в готелю під „Чорним Орлом“

МАҐАЗИН ОДЯГІВ

для панів дам і дїтий.

Маючи поверх 20-лїтну практику в тім заводї — свого часу оба затруднені у загально знаної фірми **Якова Ґольда,** — маємо надію що Вп. П. Т. Публика як передше фірму Якова Ґольда, так і нашу ново отворену буде посїщати, а дякуючи вже з гори за довіре, запевняємо, що в кождім згляді вдоволимо Вп. П. Т. Пиблику і пишемо ся

з гл. поважанем

Тайтлер і Штернберґ

маґазин одягів.

СТАЛІ ЦІНИ НАЙДЕШЕВШІ!!

30 (23—25)

Адвокат 43 (9—10)

Др. ТЕОДОТ ГАЛІП

відкрив і провадить

АДВОКАТСКУ КАНЦЕЛЯРІЮ

в Чернівцях, ул. божницї (Tempelgasse) 8.

Вже вийшов богато ілюстрований

Календар „Рускої Бесїди“

на рік 1905

і можна єго набути в друкарнї „Рускої Ради“ по 60 сотиків.

При більшім закупнї відповідний опуст.

Філїя в ЧЕРНІВЦЯХ

ул. Ратушева ч. 17.

50 (3—10) с.

Цїни їзди до Америки

першоклясовим поспішним і почтовим парівцем. — Їзда через океан тріває 6 день.

Проста лінія без пересїданя.

Цїни їзди III. клясою:

з Гамбурґа до Ню-Йорку . . . . К. 118.— 45 (6—6 с.)

з Антверпії до Канади (Quebec). „ 94.—

розуміє ся з цїлим утриманем через час їзди на корабли. — Всяких иньших інформаций що до їзди в **Полудневу Америку, Африку** як також їзди для приємности **по середземнім морю** удїляє концесіоноване ц. к. мінїстерством справ внутрішних **бюро подорожне**

(лінія Гамбурґ—Америка) в Чернівцях,

Герман Мітельман, улиця Ратушева ч. 11.

10 дека чеколядових обламків 10 кр.

1 кільо „ „ 95 „

Ручить ся за чистість, без мучної перемішки. 51 (4—24)

До набутя в торговли делїкатесів

Кароля Шіфера

Чернівцї, улиця Темплї число 1.

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарнї товариства „Рускої Ради“

отворена

в недїлю і сьвята від 1/2 10 до 11 год. рано

Кождий курець, повинен жадати руских паперців циґаретових „Козак“, „Кобзар“, „Гуцул“. Трубки циґаретові: „Козак“, „Федькович“. всюди до набутя!

53 (2—26)

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Іван Захарка.